

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze
projektu

Nákup licencií pre operačný systém,
kancelársky balík a prístup
používateľov na server

máj 2021

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanej investícii na základe § 19a zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili Štefan Kišš, Juraj Mach, Martin Kmeňko a Ján Chocholáček na základe štúdie uskutočniteľnosti projektu.

Zhrnutie

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) plánuje nákup produktov a služieb kancelárskeho softvéru pre 36 organizácií so 100 tis. používateľmi. Rámcová výška nákladov na obdobie 3 rokov je odhadovaná na 48 mil. eur bez DPH. Odhad nákladov predstavuje hornú hranicu rámca na pokrytie licenčných potrieb. Pred realizáciou nákupov pre jednotlivé organizácie bude validované požadované množstvo, štruktúra a ceny licencií.

Projekt rieši otázku, ako po zrušení verejného obstarávania na centrálny nákup produktov a služieb Microsoft zabezpečiť v prechodnom období kancelársky softvér pre svojich zamestnancov. Platnosť centrálnej zmluvy s Microsoft skončila v roku 2017. Verejné obstarávanie nového centrálného nákupu produktov a služieb Microsoft bolo v roku 2021 zrušené bez podpisu novej zmluvy.

V štúdií je ako najvýhodnejšia z troch alternatív odporúčané vytvorenie dynamického nákupného systému (DNS). Porovnané sú tri alternatívy nákupu s rôznou mierou centralizácie. Preferovaná alternatíva DNS predstavuje čiastkové nákupy licencií pre zapojené subjekty na tzv. elektronickom trhovisku s centrálnou koordináciou MIRRI SR. Podľa štúdie dosahuje alternatíva najnižšie náklady na používateľa.

DNS umožňuje čiastočne využiť 91 tis. licencií Microsoft vo vlastníctve štátu. Z predchádzajúcej zmluvy s Microsoft má štát vo vlastníctve licencie na Windows 7 a Office 2016. Dlhodobému využitiu bráni najmä hraničná životnosť Windows 7¹ (66 tis. licencií, 85 %) a zmena licenčného modelu². Licencie vo vlastníctve štátu sa viažu na zariadenie. Nový licenčný model počíta s viazaním na používateľa s možnosťou využívania viacerých zariadení.

Náklady na používateľa 509 eur na obdobie 3 rokov môžu byť nižšie. Na základe výsledkov menších nákupov je v štúdií zohľadnená zľava 20 % z cenníkových cien. Výška zľavy závisí od množstva licencií, ktoré sú predmetom jednotlivých nákupov v DNS. Potenciálna výška nákladov na používateľa, podľa návrhu zmluvy z roku 2018, je 399 eur. Dodatočné zľavy môžu byť dosiahnuté spájaním individuálnych požiadaviek do väčších celkov a využitím programu Enterprise Agreement. V rámci DNS je možné nakúpiť výrazne lacnejšie licencie na sekundárnom trhu aj využitie open source softvéru. Takéto požiadavky budú kvôli rizikám posúdené individuálne, potenciálne nižšie ceny nevstupujú do rámcového odhadu. Počty licencií vychádzajú z mapovania pre zrušené verejné obstarávanie z roku 2018. Štruktúra a rozsah požiadavky majú byť validované pri ich predložení.

Efektívne realizovanie DNS vyžaduje aktívne riadenie licenčnej politiky a nákupov zo strany MIRRI SR. Odporúčania ÚHP k nákupu kancelárskeho softvéru z roku 2018³, najmä pilotný projekt na overenie rizík a nákladov open source softvéru a lepšie mapovanie dopytu, sú splnené len čiastočne. Validácia štruktúry individuálnych požiadaviek, ich spájanie do väčších celkov, zapojenie čo najväčšieho počtu dodávateľov do DNS, aj splnenie odporúčaní vyžaduje aktívnu koordináciu zo strany MIRRI SR.

Počas prechodného obdobia majú byť pripravené podklady na obstarávanie novej centrálnej zmluvy. S dostatočnou časovou rezervou, najneskôr do prvej polovice roka 2022, je potrebné vypracovať analýzu aktuálnej štruktúry licencií a budúceho dopytu, vyhodnotiť pilotný projekt nasadenia open source softvéru, vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti a pripraviť podklady pre realizáciu nového verejného obstarávania.

Odporúčania

- **Pred realizovaním nákupov cez DNS minimalizovať riziká nedosiahnutia očakávanej ekonomickej efektívnosti a zníženia nákladov:**
  - Zabezpečiť aktualizáciu mapovania dopytu po licenciách jednotlivými inštitúciami,
  - Vytvoriť predpoklady na dosiahnutie jednotkových cien, ktoré boli v návrhu zmluvy z roku 2018, spájaním menších individuálnych požiadaviek do väčších nákupov,
  - Pred prvým nákupom pripraviť usmernenie, podľa ktorého bude MIRRI SR riadiť nákupy v DNS (najmä validácia štruktúry požiadaviek a možnosti získania dodatočných zliav).

¹ Aktuálnejšie údaje nie sú k dispozícii, kvôli absencii centrálnej zmluvy nepredpokladá MF SR a MIRRI SR zásadné zmeny.

² <https://docs.microsoft.com/en-us/lifecycle/faq/extended-security-updates>

³ https://www.mfsr.sk/files/archiv/36/microsoft_stanovisko_UHP_20190815.pdf

- Pred prvým nákupom cez DNS preveriť podmienky uzatvorenia tzv. Enterprise Agreement v rámci DNS, ktoré umožní získať výhodnejšie ceny. Výsledky zohľadniť v usmernení.
- Pribežne zverejňovať na webe MIRRI SR výsledky čiastkových obstarávaní v rámci DNS, aktualizovať jednotkové ceny a celkový rámec DNS na základe analýzy realizovaných obstaraní.
- V roku 2021 vyhodnotiť pilotný projekt využitia open source softvéru (OSS), získané výsledky využiť pri príprave nového obstarávania aj počas realizácie DNS.
- Najneskôr do polovice roka 2022 pripraviť podklady na rozhodnutie o ďalšom postupe, po uplynutí prechodného obdobia:
  - Aktualizovať plošnú analýzu dopytu pre produkty a služby kancelárskeho softvéru,
  - Pripraviť štúdiu uskutočniteľnosti, vrátane alternatívy využitia OSS
  - Pripraviť harmonogram aktivít pre nové verejné obstarávanie

Popis, ciele a rozsah projektu

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) plánuje nákup produktov a služieb kancelárskeho softvéru na obdobie 3 rokov v celkovej hodnote 47,5 mil. eur bez DPH. Ročné náklady majú dosiahnuť 16 mil. eur bez DPH. Výška nákladov je odhad hornej hranice rámca, výška nákladov bude pred jeho čerpaním pravidelne spresňovaná.

Hlavným cieľom je čo najefektívnejším spôsobom pokryť licenčné potreby 36 organizácií so 100 tis. používateľmi v prechodnom období. Nákup pokrýva licencie na operačný systém (dnes Microsoft Windows), kancelársky balíček (dnes Microsoft Office) a sieťové a serverové licencie, ktoré umožňujú prihlasovanie do vybraných serverových služieb (napr. emailový klient, alebo kalendár). Licenčné potreby je potrebné pokryť počas prípravy a procesu obstarávania novej centrálnej licenčnej zmluvy.

Tabuľka 1: Merateľné ukazovatele projektu

Cieľ	Súčasný stav	Cieľový stav
Maximalizovať počet subjektov štátnej správy, ktoré použijú DNS	0	36
Znížiť počet dní potrebných na obstaranie licencií kancelárskeho SW	60	10
Maximalizovať úsporu pri nákupe voči základnému cenníku	0%	20%
Zvýšiť počet uchádzačov, ktorí predložia ponuky pre jednotlivé nákupy	3	6
Zvýšiť počet koncových zariadení s plným licenčným pokrytím kancelárskym SW	0	100 000

Zdroj: Štúdiá uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

Vývoj centrálnej licenčnej zmluvy a prechodné obdobie

Platnosť zmluvy, ktorá umožňovala centrálnu obstaranie licencií kancelárskeho softvéru pre zapojené orgány verejnej moci (OVM), skončila v roku 2017. Následne bol spustený proces verejného obstarávania novej centrálnej zmluvy pre 36 organizácií. Nastavenie počtu a štruktúry licencií verejného obstarávania (VO) vychádzalo z výsledkov zberu údajov v rokoch 2017 a 2018 o potrebe kancelárskeho softvéru jednotlivých OVM.

V roku 2018 bolo vyhlásené obstarávanie novej centrálnej zmluvy. V marci 2021 bolo rozhodnuté o jeho zrušení⁴. Hlavné dôvody ukončenia VO bez uzavretia novej zmluvy sú podľa štúdie uskutočniteľnosti opakujúce sa revízne postupy, kvôli ktorým sa proces obstarávania neustále predlžoval, potreba revízie obstarávaných licenčných balíkov vzhľadom na trojročné trvanie VO, slabá pripravenosť niektorých organizácií na nasadenie obstarávaného operačného systému Windows 10 (OS WIN 10), zmena potrieb užívateľov vo využívaní IT nástrojov z dôvodu pandémie COVID-19 a riziko nehospodárnosti predmetného obstarávania vyplývajúce z predĺženia procesu obstarávania pri započítaní dodatočných nákladov na zachovanie tzv. continuity from SA.

⁴ <https://www.uvo.gov.sk/vyhľadavanie-zakaziek/detail/oznamenia/415748>

Box 1: Vysvetlenie cien fromSA v centrálnej zmluve o obstarávaní licencií Microsoft

Licenčné podmienky Microsoft umožňujú prostredníctvom programu Enterprise Agreement (EA) získať dodatočné zľavy na produkty. Podmienkou využitia licenčného programu EA je kontinuálne krytie produktov tzv. Software Assurance (SA), ktoré umožňuje získať dodatočnú zľavu vo forme cien „fromSA“.

Trvalé licencie obstarané štátom v pôvodnej centrálnej zmluve mali takéto krytie do 31.12.2017. Súčasťou súťažných podkladov k verejnému obstarávaniu bolo aj vysporiadanie kontinuálneho krytia SA od 1.1.2018.

Vzhľadom na rozhodnutie ÚVO boli súťažné podklady upravené a kontinuálne krytie produktov prestalo byť súčasťou predmetu obstarania. Pri podpise zmluvy by napriek tomu bolo potrebné jeho vysporiadanie, inak by štát mohol stratiť nárok na uplatnenie cien fromSA z referenčného cenníka v podkladoch.

Dôvody ukončenia VO bez uzavretia novej centrálnej zmluvy považuje ÚHP za opodstatnené len z časti.

Slabú pripravenosť OVM na nasadenie OS WIN 10 bolo možné odhaliť už počas mapovania licenčných potrieb, pred prípravou obstarávania centrálnej zmluvy. Od realizácie prieskumu pripravenosti na využitie nových licencií v novembri 2019 do zrušenia VO v marci 2021 ubehlo 16 mesiacov. Vstupné hodnoty použité pre odhad nákladov 39,1 mil. eur bez DPH na zachovanie continuity fromSA na obdobie 2018-2020 a premietnutie zmien vyvolaných pandémiou COVID-19 do nového obstarávania nie je možné na základe štúdie overiť.

Počas prechodného obdobia, do podpisu novej zmluvy, má byť na zabezpečenie licencií využité DNS.

Centrálne riadenia a nákup softvérových licencií je jedným z opatrení revízie výdavkov na informatizáciu z rokov 2016 aj 2020. Bez centrálnej zmluvy na nákup kancelárskeho softvéru a služieb nemá štát od roku 2017 k dispozícii efektívny spôsob, ako pokryť licenčné požiadavky. Prechodné obdobie na aktualizáciu zberu potrieb, prípravy a procesu verejného obstarávania novej zmluvy, má byť pokryté prostredníctvom DNS.

Do pripravovaného DNS boli odporúčania ÚHP k centrálnemu kancelárskym softvérovým licenciám z roku 2018 zapracované len čiastočne. Pri hodnotení centrálného nákupu licencií v roku 2018 identifikoval ÚHP opatrenia na zvýšenie ekonomickej efektívnosti pripravovanej zmluvy aj ďalších nákupov⁵. Počas takmer 3 ročného obdobia od zverejnenia hodnotenia nie sú k dispozícii podklady, ktoré by umožnili plné zapracovanie odporúčaní.

Box 2: Plnenie odporúčaní hodnotenia z júla 2018

Tabuľka 2: Vyhodnotenie odporúčaní ÚHP k zrušenému VO centrálnej zmluvy

Odporúčanie	Vyhodnotenie	Poznámka
Hľadať ďalšie možnosti zníženia jednotkových cien pri vyjednávaniach s Microsoftom.	Čiastočne zapracované	V štúdiu je zohľadnená zľava 20 % na základe výsledkov menších nákupov z posledných 6 mesiacov. Prehľad jednotkových cien z iných, najmä zahraničných zmlúv, prieskum trhu, podmienky získania Enterprise Agreement alebo ceny licencií na sekundárnom trhu nie sú v štúdiu dostupné.
Vypracovať definíciu štandardizovaného miesta zamestnanca vrátane minimálnej potreby softvéru pre všetky úrady (mapovanie dopytu).	Čiastočne zapracované	V štúdiu je zavedené tzv. licenčné minimum, ktoré definuje základný balíček kancelárskeho softvéru pre zamestnanca. Nové mapovanie dopytu existujúcej a požadovanej štruktúry a počtov licencií nie sú k dispozícii. Základný rámec štúdie vychádza z mapovania v roku 2018, aktualizácia bude vyžadovaná až pred realizovaním nákupov.
Zapojiť čo najviac subjektov ústrednej štátnej správy do centrálnej zmluvy. Predpoklad je uzatvorenie zmluvy, ktorá umožní zapojenie neskôr identifikovaných inštitúcií.	Zapracované	Do zrušeného VO novej centrálnej zmluvy boli zapojené subjekty ústrednej štátnej správy, ktoré neboli súčasťou predchádzajúcej centrálnej zmluvy. Ďalšie významné rozšírenie, napr. na akciové spoločnosti štátu, je v prípade Microsoft obmedzené licenčnými podmienkami, všeobecne možnosťou zapojenia len verejných obstarávateľov.
Preskúmať náklady na prechod na open source a realizovať pilotný projekt nasadenia softvéru na vybranom úrade a/alebo pre vybraných úradníkov, s cieľom overenia rizík a potenciálnej úspory.	Čiastočne zapracované	MIRRI SR v rokoch 2019 a 2020 analyzovalo produkty kancelárskeho balíka Libre Office. Analýza potvrdila vhodnosť open source softvéru ako alternatívy k majoritne používanému balíku Microsoft Office a pomenovala hlavné riziká. Realizácia pilotného projektu bola odložená kvôli pandémie COVID-19.

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

⁵ https://www.mfsr.sk/files/archiv/36/microsoft_stanovisko_UHP_20190815.pdf

Identifikácia dopytu

Podľa MIRRI je pre 36 zapojených organizácií potrebných zhruba 100 tis. licencií Microsoft. Odhad vychádza z prieskumu realizovaného v roku 2018. Počet požadovaných licencií vyplýva z prieskumu MF SR, ktorý bol v roku 2018 realizovaný kvôli príprave VO centrálnej zmluvy. Do prieskumu boli zaradené vtedy zapojené organizácie a vybrané novo-pristupujúce inštitúcia. Údaje o počte a štruktúre požadovaných licencií neboli odvtedy plošne aktualizované.

Vo vlastníctve štátu je približne 91 tis. licencií Microsoft. Ich dlhodobé využitie komplikuje hraničná životnosť najrozšírenejšieho operačného systému a zmena licenčného modelu. Podľa revízie výdavkov na informatizáciu, z roku 2016, je najrozšírenejším operačným systémom Windows 7 (66 tis. licencií, 84 %)⁶. Bezplatná podpora Windows 7 prestala byť poskytovaná v roku 2020. Ďalšia podpora, najviac do roku 2023, je spoplatnená⁷. Na pokrytie potrieb balíka Office sa predpokladá využitie licencií Office 2016 získaných z ukončenej zmluvy, pre ktorý sú bezpečnostné aktualizácie dostupné do roku 2025⁸. Licencie vo vlastníctve štátu sú viazané na zariadenie. Nový licenčný model Microsoft, z ktorého vychádzala pripravovaná zmluva aj DNS, je viazaný na používateľa s možnosťou využitia viacerých zariadení.

Počet licencií na pokrytie potrieb v prvom roku je o 20 tis. nižší ako v ďalších rokoch. V novembri 2019 overovalo MIRRI SR pripravenosť OVM využiť nové licencie. Výsledky ukázali slabú pripravenosť niektorých OVM na nasadenie operačného systému OS WIN 10, najmä kvôli nekompatibilitie niektorých rezortných informačných systémov. V rámci alternatívy DNS sa predpokladá nákup len reálne využiteľných licencií a preto sú počty plánovaných obstarávaných licencií nižšie. V prípade alternatívy novej centrálnej zmluvy (A2) je možné obstarávať len fixný, vopred definovaný počet licencií a rozsah produktov, ktorý nie je možné v priebehu platnosti centrálnej zmluvy meniť.

Tabuľka 3: Porovnanie počtu nakupovaných licencií

Rok	Zrušené VO	A1: DNS	A2: Centrálna zmluva	Nevyužitie licencie
počty licencií rok 1	102 363	80 000	100 000	20 000
počty licencií rok 2	117 463	100 000	100 000	-
počty licencií rok 3	117 563	100 000	100 000	-

zdroj: podklady VO a alternatív, spracovanie ÚHP

Porovnanie alternatív

V štúdiu uskutočniteľnosti sú identifikované 3 alternatívy riešenia prechodného obdobia. Uvažované alternatívy do prípravy novej centrálnej zmluvy sú decentralizácia nákupu licencií (A0), centrálny dynamický nákupný systém (A1) a obstarávanie novej centrálnej zmluvy (A2).

Tabuľka 5: Teoretické alternatívy riešenia zabezpečenia licencií pre kancelársky softvér

Spôsob obstarania / Technické riešenie	A0: Decentralizovaný nákup	A1: DNS	A2: Centrálna zmluva
Nové produkty Microsoft	Vylúčené z MKA z dôvodu rizík spojených s odhadom potrebnej skladby produktov a nižšou ekonomickou efektívnosťou	Hodnotené ekonomickou analýzou	Hodnotené ekonomickou analýzou
Sekundárny trh licencií	Vylúčené z MKA vzhľadom na produktové limity a riziká nákupu	Plošne nehodnotené ekonomickou analýzou kvôli produktovým a licenčným rizikám, možnosť individuálneho posúdenia	Alternatíva neexistuje

⁶ Revízia výdavkov na informatizáciu https://www.mfsr.sk/files/archiv/uhp/3370/76/finalna_sprava_revizia_informatizacia.pdf

⁷ <https://docs.microsoft.com/en-us/lifecycle/faq/extended-security-updates>

⁸ <https://docs.microsoft.com/en-us/lifecycle/products/microsoft-office-2016>

Open source	Vylúčené z MKA, je potrebné realizovať a vyhodnotiť pilotný projekt	Plošne nehodnotené ekonomickou analýzou, je potrebné realizovať a vyhodnotiť pilotný projekt, možnosť individuálneho posúdenia	Alternatíva neexistuje
--------------------	---	--	------------------------

Zdroj: Štúdia uskutočiteľnosti, spracovanie ÚHP

V multikriteriálnej analýze boli porovnané dve alternatívy centrálného nákupu, ktoré ďalej vstupujú do ekonomickej analýzy. Obe porovnávané alternatívy (A1 a A2) predstavujú potenciálne vhodný spôsob zabezpečenia kancelárskeho softvéru pre štátnych zamestnancov a sú ďalej hodnotené ekonomickou analýzou.

Vylúčenie decentralizovaného nákupu považuje ÚHP za opodstatnené. Alternatíva decentralizovaného nákupu bola vylúčená už pred multikriteriálnou analýzou kvôli vysokému riziku nárastu výdavkov a straty centrálnej kontroly nad správou licencovania. Decentralizácia navyše vytvára dlhodobé riziko pri zapájaní OVM do ďalších centrálnych zmlúv z dôvodu časového nesúladu viazanosti a štruktúry produktov v rôznych zmluvách.

Tabuľka 6: Multikriteriálna analýza

Kritérium	A1: DNS	A2: Centrálna zmluva
1 Neobmedzený rozsah produktov	Áno	Nie
2 Minimalizácia dĺžky obstarania pri nadlimitných zákazkách	Áno	Áno
3 Možnosť obstarat' centrálné riešenie v krátkom čase	Áno	Nie
4 Obmedzenie nákupu produktov, ktoré nie je možné nasadiť v prostredí OVM	Áno	Nie
5 Úspora z rozsahu	Čiastočne	Áno
6 Otvorená hospodárska súťaž	Áno	Nie
7 Harmonizácia kvalifikačných kritérií	Čiastočne	Áno
8 Možnosť obstarávania cloudových služieb	Áno	Áno

Zdroj: ŠU projektu, spracovanie ÚHP

Alternatívy sa líšia najmä mierou flexibility a z toho vyplývajúcich garancií jednotkových cien a zliav. Alternatíva DNS (A1) využíva tzv. online trhovisko, v ktorom sa realizujú nákupy pre jednotlivé OVM. Odhadovaný počet, štruktúra a ceny licencií sú indikatívne, môžu sa priebežne meniť, jednotkové ceny sú výsledkom individuálnych súťaží. Alternatíva centrálnej zmluvy (A2) vopred stanoví počet, štruktúru aj jednotkové ceny licencií. Istota nákupu umožňuje vopred garantovať výšku zliav, štruktúru a rozsah nie je možné počas trvania meniť.

Ekonomické hodnotenie

Celkové náklady na zabezpečenie licenčných potrieb počas 3 ročného prechodného obdobia sú odhadované na 47,5 mil. eur bez DPH. V porovnaní so zrušeným obstarávaním centrálnej zmluvy majú 3 ročné náklady na používateľa narásť z 399 eur na 509 eur (+110 eur; +27%). Reálny rozdiel môže byť výrazne menší. Rizikom vyšších reálnych nákladov zrušenej centrálnej zmluvy je nákup licencií, ktoré by v prvých rokoch neboli využité, a nutnosť vysporiadať krytie fromSA za obdobie 2018-2020 pre využitie nižších cien (odhad celkovo 39 mil. eur bez DPH). Pri odhade nákladov DNS neboli využité všetky nástroje na zníženie jednotkových cien, hodnota jednotlivých nákupov bude pred realizáciou aktualizovaná.

Tabuľka 7: Porovnanie jednotkových a celkových nákladov alternatív

Alternatíva / Položka	2021	2022	2023	Spolu
A1: DNS	13,6	16,7	17,2	47,5
Z toho Windows	2,8	3,1	3,7	9,6
Z toho CAL	10,8	13,6	13,5	37,9
Z toho Online služby Microsoft 365	0,0	0,0	0,0	0,0
A2: Centrálna zmluva	16,8	16,8	16,8	50,5
Z toho Windows	2,4	2,4	2,4	7,2
Z toho CAL	5,6	5,6	5,6	16,8
Z toho Online služby Microsoft 365	8,8	8,8	8,8	26,4
Zrušené verejné obstarávanie	26,6	30,7	29,8	87,1
Z toho softvérové licencie	13,6	17,7	16,8	48,1
Z toho doplatok krytia fromSA ⁹	13,0	13,0	13,0	39,0

Zdroj: Štúdia uskutočiteľnosti, vestník verejného obstarávania, spracovanie ÚHP

⁹ Modelová situácia, výšku doplatku krytia fromSA nie je možné na základe štúdie uskutočiteľnosti overiť

Štruktúra produktov sa medzi DNS a centrálnou zmluvou líši a nie sú navzájom priamo porovnateľné. Alternatíva DNS (A1) predpokladá využitie licencií Office, ktoré sú vo vlastníctve štátu, licencie CAL na prístup k sieťovým produktom (napr. emailový server alebo kalendár) je potrebné dokúpiť samostatne. V alternatíve centrálnej zmluvy (A2) sa tiež predpokladá čiastočné využitie licencií Office vo vlastníctve štátu, pričom licencie na produkty Office aj prístup k sieťovým produktom sú zároveň zahrnuté v online službách Microsoft 365 E3.

Nákladovo najefektívnejší scenár na prechodné obdobie je využitie DNS (A1). Reálne náklady na používateľa počas troch rokov (509 eur) sú nižšie ako pri novej centrálnej zmluve (547 eur). Kvôli nízkej pripravenosti niektorých OVM na nasadenie nového softvéru postačí na pokrytie potrieb v prvom roku o 20 tis. licencií menej, ako v ďalších rokoch. Centrálna zmluva neumožňuje meniť počet licencií v jednotlivých rokoch alebo počas jej trvania. Pri započítaní nákladov na nákup všetkých licencií sú náklady DNS za 3 roky nižšie o 3 mil. eur.

Tabuľka 8: Celkové náklady na jedného používateľa počas prechodného obdobia (eur bez DPH)

Scenár	2021	2022	2023	Spolu 21-23
Zrušené verejné obstarávanie	133	133	133	399
A1: Dynamický nákupný systém	170	167	172	509
A2: Centrálna zmluva (20 tis. licencií v 2021 nevyužitých)	210	168	168	546
A2: Centrálna zmluva (teoretické využitie všetkých 100 tis. licencií od 2021)	168	168	168	504

Zdroj: Štúdiá uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

Využitie cien zo zrušeného verejného obstarávania sa po takmer troch rokoch nejaví ako realistické. Podmienkou využitia cien z roku 2018 je zabezpečenie kontinuálneho krytia Software Assurance. V štúdiu uskutočniteľnosti sú náklady na krytie odhadované za obdobie 2018-2020 na 39 mil. eur (13 mil. eur ročne), resp. zhruba 390 eur na jedného používateľa. Výšku nákladov nie je možné na základe štúdie overiť. Ceny oboch možností sa dostávajú na rovnakú úroveň pri 28 % odhadovanej výšky (11 mil. eur resp. 3,7 mil. eur ročne). Aj v tejto alternatíve by licencie pre 20 tis. používateľov ostali prvý rok nevyužitú.

Odhad nákladov predstavuje hornú hranicu. Započítaná 20 % zľava z cenníka môže byť vyššia, hodnota nákupov bude pred ich realizáciou aktualizovaná. V jednotkových cenách DNS je zohľadnená zľava 20 % voči cenníku Microsoft Cloud Solution Provider (CSP). Zľava vychádza z výsledkov menších obstarávaní v priebehu posledných 6 mesiacov. Porovnanie s inými zmluvami a cenami z roku 2018 indikuje potenciál na dosiahnutie vyšších zliav pri nákupe väčšieho počtu licencií. Dodatočné úspory je možné dosiahnuť najmä nákupom licencií na sekundárneho trhu licencií v rámci DNS alebo využitím open source softvéru. Vzhľadom na riziká spojené s oboma postupmi bude ich využitie posudzované individuálne.

Skutočné riziká a náklady použitia open source softvéru majú byť overené v pilotnom projekte. Jeho realizácia bola odporúčaná už v hodnotení nákupu kancelárskeho softvéru v roku 2018¹⁰. V priebehu rokov 2018 a 2019 analyzovalo MIRRI SR možnosti využitia Libre Office, samotný pilotný projekt bol kvôli pandémie COVID-19 odložený. Pre využitie výsledkov v DNS a v novej centrálnej zmluve je potrebná jeho realizácia v roku 2021.

Rozsah a štruktúra licencií požadovaných jednotlivými úradmi budú porovnávané voči licenčnému minimum zamestnanca pre kancelársky softvér. Ako licenčné minimum boli definované produkty OS WIN 10 Enterprise a jeho alternatívy pre operačný systém a CAL a kolaboračná platforma Office 365E1 + EMS pre sieťové a serverové licencie. Opodstatnenosť vyššej úrovne licencií bude potrebné preukázať individuálne, najmä objektívnou potrebou alebo nižšími celkovými nákladmi na vlastníctvo.

Tabuľka 9: Indikatívne porovnanie jednotkových cien vybraných produktov Microsoft (eur bez DPH)

Produkt	Zrušené VO	A1: DNS	A2: Centrálna zmluva
OS WIN ENT	36	57	40
OS WIN 10 ENT device	38		
CoreCal (O365 E1, EMS)	77	136	94
CoreCal device	40		
Online služby M365 E3	169		219

Zdroj: centrálna zmluva Microsoft, podklady VO a alternatív, spracovanie ÚHP

Pre zvyšovanie ekonomickej efektívnosti DNS bude kľúčová aktívna koordinácia nákupov zo strany MIRRI SR. Postup hodnotenia požiadaviek a proces nákupu majú byť opísané v usmernení. Na strane dopytu

¹⁰ https://www.mfsr.sk/files/archiv/36/microsoft_stanovisko_UHP_20190815.pdf

vyžaduje dosiahnutie čo najnižších nákladov usmerňovanie nákupov, najmä spájanie menších požiadaviek do väčších celkov, priebežné aktualizovanie referenčných cien podľa výsledkov obstarávaní a posudzovanie možností využitia sekundárneho trhu alebo open source softvéru. Na strane ponuky je potrebné nastavenie DNS tak aby bol atraktívny pre čo najširší okruh dodávateľov. V oboch prípadoch je potrebné aktívne zapojenie MIRRI SR ako centrálného koordinátora. Pre zjednodušenie procesu pripravuje MIRRI SR usmernenie k centrálnemu DNS.

Analýza rizík

Strata množstevných úspor v prípade obstarávania malého počtu licencií pri čiastkových nákupoch. Jednotlivé nákupy v rámci DNS sú samostatnými zákazkami. V prípade malého objemu vzniká riziko vyšších jednotkových cien. Riziko je možné znížiť overením minimálneho počtu licencií, ktorý je potrebný na dosiahnutie vyššej ako 20 % zľavy podľa iných zmlúv, vyselektovaním rizikových OVM z pohľadu nízkeho objemu licencií a návrhom procesov tak, aby maximalizovali rozsah jednotlivých nákupov (napr. plánovanie hromadných výziev na zapojenie do nákupov alebo prvotný návrh spájania požiadaviek OVM podľa posledného mapovania).

Vylúčenie najvýhodnejšieho licenčného programu Enterprise Agreement z DNS kvôli nesplneniu podmienok jeho využitia. Program Enterprise Agreement má štandardne 3 ročnú viazanosť a rámcový charakter, čo vytvára riziko, že ho nebude možné uzatvoriť s výnimkou úvodných nákupov. Riziko je možné znížiť overením podmienok EA v DNS, v prípade pozitívneho stanoviska využitím programu EA v rámci DNS v maximálnej možnej miere.

Ďalší postup po prechodnom období

Počas prechodného obdobia potrebuje štát pripraviť novú analýzu dopytu licenčných potrieb kancelárskeho softvéru a zabezpečiť všetky potrebné kroky pre realizáciu nového VO centrálnej zmluvy, prípadne inej preferovanej alternatívy.

Realizácia alternatívy DNS predstavuje dočasné riešenie, počas ktorého má štát čas na prípravu obstarávania novej centrálnej zmluvy, od roku 2024. Pred realizáciou nového verejného obstarávania je potrebné:

- Vykonať nový zber požiadaviek jednotlivých OVM ohľadom potrieb kancelárskeho softvéru, vrátane operačného systému, a overiť pripravenosti tento softvér používať
- Overiť možnosti na zapojenie ďalších subjektov, ktoré dnes komplikujú licenčné podmienky alebo nastavenie pravidiel obstarávania
- Identifikovať najlepšiu alternatívu (napr. nová centrálna zmluva Microsoft, pokračovanie v DNS, zmluva na nasadenie a prevádzku open source softvéru, prípadne kombinácia),
- Na základe zistení pripraviť súťažné podklady, ktoré minimalizujú riziko revízných postupov